

Toimenpideoite TPA 56/2025 vp

Susanne Päivärinta kok ym.

Toimenpideoite nuorten kuljettajien liikennekuolemien ehkäisemisestä rajoittamalla enimmäisnopeudeksi 80 km/h ensimmäisenä ajovuotena ja lisäämällä erityistunniste autoihin

Eduskunnalle

Nuorten kuljettajien onnettomuustilastot ovat hälyttäviä. Liikenteessä kuolee lähes 40 nuorta vuosittain. Vaikka liikennekuolemien määrä on vähentynyt kaikissa ikäluokissa, ovat nuoret yhä yliedustettuina. Viimeisen kolmen vuoden aikana lähes joka kolmas tieliikenteessä kuollut tai loukkaantunut on 15—24-vuotias, vaikka heitä on väestöstä vain noin 11 prosenttia. Nuorilla kuljettajilla kuolemanriski on jopa kolminkertainen koko väestöön verrattuna.

Erityisesti ensimmäinen vuosi ajokortin saamisesta on korkean riskin aikaa. Henkilövahinkoja sattuu eniten 18-vuotiaille henkilöautossa. Lähes puolet menehtyy ulosajoissa ja joka viides nokkakolareissa.

Nuorten kuljettajien henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet lähtivät rajuun kasvuun, kun 80 kilometrin lätkä poistettiin vuonna 1996. Liikenneturvan vuonna 1999 teettämän tutkimuksen mukaan 18—20-vuotiaiden kuljettajien onnettomuudet ja henkilövahingot lisääntyivät peräti 43 prosenttia teillä, joilla nopeusrajoituksena oli 100 kilometriä tunnissa. Tierajoituksen ollessa 80 kilometriä tunnissa kyseisten onnettomuuksien määrä pysyi käytännössä ennallaan. Tutkimuksessa todettiin myös, että uudet kuljettajat olivat syyllisinä osapuolina onnettomuuksissa viisinkertaisesti useammin kuin kuusi vuotta kokemusta ja ikää kartuttaneet kuljettajat.

Tutkimustiedot osoittavat selkeästi, että nopeuden kasvaessa onnettomuuksien määrä ja vakaavuus lisääntyvät jyrkästi. Nopeuden ylittäessä 80 kilometriä tunnissa kasvu on erityisen voimakasta kuolemaan johtaneissa onnettomuuksissa.

Suomessa on 9 927 kilometriä 100 km/h -tieosuuksia ja 650 kilometriä 120 km/h -tieosuuksia. Yhteensä nämä kattavat noin 10 576 kilometriä valtion tieverkosta. Kesänopeusrajoitusten aikana kokemattomat kuljettajat voivat siis joutua ajamaan huomattavia matkoja teillä, joilla nopeus on selvästi yli 80 kilometriä tunnissa.

Jos uusien kuljettajien nopeus rajoitettaisiin jälleen ensimmäisenä ajovuonna 80 kilometriin tunnissa, vähentäisimme onnettomuuksia, lieventäisimme niiden seurauksia ja pelastaisimme nuoria ihmishenkiä — varsinkin, kun vuoden 2018 ajokorttiudistuksen myötä liikenteeseen on tullut aiempaa nuorempia ja kokemattomampia kuljettajia. Ajokortin voi saada nykyisin ajamalla vain 5,5 tuntia autoa liikenteessä. Loput 8,5 pakollista tuntia saa suorittaa simulaattorilla. Käy-

Toimenpidealoite TPA 56/2025 vp

tännössä siis yli puolet pakollisista ajotunneista voi hoitaa ajamatta metriäkään oikeassa liikenteessä.

Liikenne- ja viestintäministeriö käynnisti kesäkuussa säädöshankkeen ajokorttilain muuttamiseksi. Hallitus aikoo kieltää 17-vuotiailta yöaikaisen ajamisen. Alaikäisten ajoneuvoihin vaaditaan erityistunniste kiellon valvomista varten. Riskientunnistamiskoulutuksen määrää lisätään.

Ehdotamme, että uusien kuljettajien ajoneuvoihin tuleva erityistunniste ei toimisi ainoastaan yöajon valvontaa varten, vaan siihen liitettäisiin myös enimmäisnopeus 80 kilometriä tunnissa koko ensimmäisen vuoden ajaksi ajokortin myöntämisestä. Tämä antaisi nuorille kuljettajille aikaa kerätä ajokokemusta hallitusti, vähentäisi riskiä vakaviin onnettomuuksiin ja parantaisi liikenneturvallisuutta erityisesti nopeusrajoitusalueilla 100 km/h ja 120 km/h.

Nuorten liikenneonnettomuudet eivät ole kohtalon oikkuja. Ne ovat seurausta poliittisista päätöksistä ja kulttuurista, joka ei aseta rajoja ajoissa. Kyse ei ole vapaudesta, vaan elämästä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin ajokorttilain muuttamiseksi siten, että ajokortin saaneiden kuljettajien erityistunniste on voimassa vuoden ajan ajokortin myöntämisestä ja siihen sisältyy enimmäisnopeus 80 kilometriä tunnissa.

Toimenpidealoite TPA 56/2025 vp

Helsingissä 17.9.2025

Susanne Päivärinta kok
Ville Väyrynen kok
Marko Kilpi kok
Karoliina Partanen kok
Aleksi Jäntti kok
Teemu Kinnari kok
Maaret Castrén kok
Heikki Vestman kok
Oskari Valtola kok
Martin Paasi kok
Noora Fagerström kok
Pihla Keto-Huovinen kok
Juha Hänninen kok
Pauli Aalto-Setälä kok
Pia Kauma kok
Markku Eestilä kok
Eva Biaudet r
Saara-Sofia Sirén kok
Jukka Kopra k
Henrik Vuornos kok
Jarno Linnell kok
Sari Tanus kd
Pauli Kiuru kok
Terhi Koulumies kok
Mia Laiho kok
Milla Lahdenperä kok
Paula Risikko kok
Sari Sarkomaa kok
Mikko Ollikainen r
Pia Lohikoski vas
Sandra Bergqvist r
Ville Valkonen kok
Ville Kaunisto kok